

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

Vážená paní ředitelka
Mgr. Martina Štěpánková Štýbrová
Vážená paní vedoucí
Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová
Ministerstvo práce a sociálních věcí
DS: *sc9aavg*

Vážená paní ředitelko, vážená paní vedoucí, milé kolegyně a milí kolegové,

Profesní komora SPOD (dále jen „PKSPOD“) učinila prostřednictvím svých členů vzhled do orgánů sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), kdy mapovala otázky směřované k výkonu kolizního opatrovnickví (dál jen „KO“) OSPODy. PKSPOD se zajímala konkrétně, jakým způsobem OSPODy aktuálně KO vykonávají, zda existuje metodická podpora v tomto směru, zda existuje nějaký jednotný soulad ve výkonu KO alespoň v rámci krajů, zda pracovníci OSPOD využívají nové metody práce v této oblasti a zda jsou v nich podporováni. Pracovníci OSPOD mohli odpovídat anonymně, bez obav ze zpětné vazby, a do rychlé sondy se mohli zapojit všichni pracovníci OSPOD, bez ohledu na platné členství v profesní organizaci.

Na základě získaných informací si Vám dovoluujeme zaslat shrnutí našich zjištění a delegovat Vám názory pracovníků OSPOD i reálný stav na OSPOD v této věci.

Předně je třeba uvést, že se aktuálně věnuje značná pozornost výkonu KO v souvislosti se soudními úpravami poměrů k nezletilým dětem, což je, jak se zdá agenda z kategorie KO velmi populární, značně diskutovaná a těší se poměrně velkému zájmu těch, kteří by tuto pozici v budoucnu mohli/měli/chtěli vykonávat. Situací, kdy je zapotřebí, aby byly děti zastoupeny a nemohou tak činit jejich rodiče, je však podstatně více, některé dokonce složitější, avšak vedle soudních sporů stojí na okraji zájmu. PKSPOD se věnovala mapování všech oblastí.

Výkon KO v rámci soudních úprav poměrů dětí – bylo zjištěno, že:

- Pracovníci OSPOD napříč ČR jsou ve většině obeznámeni s novými pohledy na výkon KO.
- Většině z nich byla již kraji zprostředkována nějaká osvěta v tomto smyslu, většinou však jen jinými organizacemi (nejčastěji Cochem.cz).
- Metodické vedení krajů je v tomto smyslu zdrženlivé, většinou nijaké. I když byly zprostředkovány pro OSPODy informace, nezaujaly kraje v naprosté většině žádný vlastní metodický názor a neposkytují v tomto směru přímo metodickou podporu OSPODům. Výsledkem je, že každý OSPOD (někdy i jednotliví pracovníci na OSPOD)

Kontaktní informace: **Profesní komora sociálně právní ochrany dětí, z. s.**, se sídlem: K Ovčínu 1493/1, Kobyliisy, 180 00 Praha 8, email: pkspod@seznam.cz, datová schránka: het9edz, webové stránky: <http://www.pkspod.cz>, bankovní spojení: Komerční banka, číslo účtu: 115-7362930207/0100, IČ: 06962114, spisová značka: L 70111 vedená u Městského soudu v Praze v oddílu L, vložce č. 70111.

vykonávají KO různě a tak, jak si umí/neumí poradit s novými trendy a pohledy na výkon KO.

- Někteří pracovníci OSPOD uvádějí, že se snažili zavést nové metody práce ohledně výkonu KO, ale tyto jim často nepřipadaly efektivní, a tak se zase vrátili k zavedené praxi.
- Z bližších rozhovorů je zřejmé, že i když se na základě nových poznatků OSPODy snažily zavést nové metody práce, nedokázaly manažersky situace zvládnout, a dotáhnout do úspěšné praxe. V tomto smyslu jim nebyl nikdo odborně nápomocen.
- Přes výše uvedené mají některé OSPODy na svých odděleních již zavedené specializace pro výkon KO. Jejich praxe se však velmi liší.
- Existují praxe, kde OSPODy ustanovené KO nevidí děti, a dokonce se vůbec nedostavují k soudu, je-li mezi rodiči předem signalizována dohoda (tedy dítě v takovém soudním řízení není nikým fakticky zastupováno a bylo nám pracovníky OSPOD sděleno, že je tam pan soudce „nepotřebuje“, až po praxe, kde pracovníci OSPOD naopak nahrazují práci odborných pracovišť a z poradenské a edukační činnosti přechází plynule do mediačních, až terapeutických praktik. Výkon KO je zaměřen z největší části na rodiče.
- Je zřejmé, že OSPODy nejsou v tomto smyslu nijak metodicky, a především systémově, podporované. Jakkoli může být již zřejmé, že o tom, kdo bude v budoucnu vykonávat KO, se povedou ještě živé debaty a OSPOD nemusí být v budoucnu „zpravidla“ KO, domnívá se PKSPOD, že ke změně povede ještě dlouhá doba, na kterou by neměly doplácet děti, které jsou u soudu zatím stále zastupované OSPODy.
- Dovolujeme si proto zdvořile požádat ústřední orgán, aby se chopil aktivní metodické role a posílil odborně krajské úřady tak, aby dokázaly ve svých krajích poskytnout dostatečnou odbornou a manažerskou podporu pro organizační změny na OSPOD, pro změny v chápání výkonu KO a oddělení KO od výkonu SPOD.
- KO vykonávané veřejným orgánem by mělo být především transparentní, jednoduché a předvídatelné. Pracovníci OSPOD by měli znát svou roli a co více, měli by ji umět udržet. Víme od svých kolegů, že tomu tak není a nejen kraj od kraje, ale dokonce ani na jednom OSPOD často neexistuje jeden transparentní přístup ke jmenované agendě.

Výkon opatrovníka v rámci trestního řízení, kdy je dítě obětí trestného činu

Patří mezi oblast, o které se téměř nehovoří, avšak pro pracovníky OSPOD je jednou z nejtěžších a měla by být jednou z nejdůležitějších v rámci výkonu KO. Především ze strany dětí se jedná o oblast hodnou zvláštní pozornosti, když se jedná o děti, které jsou zvláště

zranitelnými oběti. Přístupy a podpory k těmto dětem, forma zastoupení, náhrady škody atd. Každá z těchto oblastí by měla být vykonávána s co největším odborným přehledem. Ukázalo se ale z našeho miniprůzkumu, že:

- Jednotnost neexistuje.
- Povědomí o postupech je nijaké.
- Metodická podpora neexistuje.
- Praxe je naprosto nejednotná a pracovníci OSPOD, jakoby se o této agendě téměř obávali hovořit, protože si nikdo není jistý, zda ji vykonává správně.
- V praxi tak je problém již při samotném ustanovování KO, kdy státní zastupitelství (OSZ) nejčastěji požadují ustanovení KO jednotlivého konkrétního pracovníka OSPOD.
- Některé OSPODy se do ustanovení KO odvolávají a požadují zastoupení dítěte advokátem, jiné OSPODy se do ustanovení KO odvolávají a chtějí být ustanovení jako „orgán“, nikoli jednotlivec (zaměstnanec OSPOD) a potom se OSPOD nechá zastoupit advokátem, některé OSPOD se nechají ustanovit jako orgán a zastupují dítě samostatně, některé OSPOD mají určené konkrétní osoby/zaměstnance, které nechají OSZ ustanovovat KO v trestním řízení. Takto rozšířená a nepřesná praxe se jeví být značně nebezpečnou nejen pro děti/oběti, ale v některých případech i pro samotné pracovníky OSPOD, když nesou osobní odpovědnost. Tlak OSZ na osobní zastoupení konkrétním pracovníkem OSPOD je značný napříč ČR.
- PKSPOD si dovoluje i v této věci požádat ústřední orgán o odbornou podporu a popis transparentního efektivního postupu, který by vedl k co nejlepší ochraně zvláště zranitelné oběti-dítěte, včetně zajišťování jejího nároku na náhradu škody z trestné činnosti vzešlé.

Zastupování dětí v majetkových věcech jako je například řízení o dědictví, či nahrazování souhlasu rodičů/zákonných zástupců v různých záležitostech – například podepisování darovacích smluv.

- Úplně neopracovaná oblast, kdy se rodiče a jejich právní zástupci obrací na OSPODy, aby za dítě podepsaly různé listiny (OSPODy uvádějí nejrozličnější případy – většinou je to nabývání majetku darem, převodem apod.)
- Pracovníkům OSPOD není přesně známo a není jim dána žádná metodická instrukce, kdy a za jakých okolností má dojít k podepsání podobných listin za dítě, zda podpis má učinit obec, tudíž například zmocněná osoba starostou, či přímo orgán SPOD. I tato oblast činnosti OSPOD by zasluhovala popsat a zpřehlednit v postupech OSPODů.

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

Vážená paní ředitelko, vážená paní vedoucí, milé kolegyně a milí kolegové,

výše jsme popsali informace, které vycházejí přímo z praxe OSPOD a dovoluujeme si co nejdvořileji požádat, aby ze strany metodické činnosti ústředního orgánu byla věnována pozornost všem oblastem zastupování dětí, nikoli jen „nejhluchnější“ (soudní) oblasti, která se nakonec jeví jako sice nejčtenější případ výkonu KO, ale současně i jako nejjednodušší. Bylo by skvělé, kdyby veškeré činnosti byly ze strany ústředního orgánu popsány a následně k nim byl přiřazen i optimální vzor postupu a detailní uchopení KO ve svých různých možnostech v zákonných úpravách (např. prováděcích vyhláškách), nikoliv jenom v metodikách.

Děkujeme velmi za spolupráci a přejeme Vám hodně zdraví, a pokud to bude jenom trochu možné, pohodové léto.

S přátelským pozdravem

Mgr. Jana Dvořáková

Předsedkyně PKSPOD